

MY W KULTURZE

inicjatywy lokalne
w Gminie Rzezawa

Raport z diagnozy

Agnieszka Zielonka-Mitura

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

GMINA RZEZAWA

GCK CZ1S
w RZEZAWIE

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne. Edycja 2022

Wstęp

Gmina Rzezawa jest położona w województwie małopolskim, nieopodal Bochni. Składa się z 11 sołectw, które zamieszkuje łącznie ok. 12 000 mieszkańców. Struktura społeczna gminy ulega ciągłym przemianom. Ten niezwykle urokliwy geograficznie, mający długą historię i tradycję region dynamicznie się rozwija, co zachęca nowe osoby do osiedlenia się w sołectwach. Proces ten z jednej strony burzy nieco tradycyjną społeczność, jednak z drugiej – wzbogaca gminę społecznie i kulturowo.

Z powyższym potencjałem społeczno-kulturowym mierzą się w swych codziennych działaniach pracownicy Gminnego Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu w Rzezawie (GCKCziS). Chcąc wyjść naprzeciw oczekiwaniom lokalnej społeczności, ale też wykorzystać drzemiący w ludziach potencjał, postanowiły zrealizować projekt „My w kulturze – inicjatywy lokalne w gminie Rzezawa”, w ramach którego zaplanowały zbadanie potencjału i kapitału kulturowego mieszkańców i mieszkańek gminy Rzezawa, a następnie przeprowadzenie konkursu na najciekawsze inicjatywy społeczno-kulturalne, zaproponowane przez lokalną społeczność. Niniejszy raport z diagnozy jest dokumentem obrazującym pierwszą część działań, a mającym posłużyć jako zbiór wskazówek dla GCKCziS oraz osób chcących zrealizować swoje pomysły w części drugiej projektu.

Projekt „My w kulturze – inicjatywy lokalne w gminie Rzezawa” jest dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury „Dom Kultury + Inicjatywy lokalne”. Edycja 2022.

Głównym celem tego programu jest zachęcanie i inspirowanie do podejmowania działań mających wzmacniać zaangażowanie instytucji kultury we współpracę z lokalną społecznością, poprzez odnajdywanie i rozwój potencjału kulturotwórczego oraz kapitału kulturowego mieszkańek i mieszkańców regionu. Niemalą rolę w tym zakresie odgrywa animowanie społeczności wokół dobra wspólnego, dziedzictwa i innych cech lokalnie charakterystycznych, dzięki którym czasem niedostrzeżone lub zapomniane potencjały stają się powodem do dumy i narzędziem do identyfikacji tożsamościowej społeczności.

Diagnoza

Diagnoza została przeprowadzona w marcu i w kwietniu 2022 roku. Narzędzia badawcze zostały opracowane przez badaczkę we współpracy z zespołem GCKCziS w Rzezawie. Na życzenie zespołu badanie zostało poszerzone o pytania dotyczące oceny działalności kulturalnej i uczestnictwa w ofercie GZKCziS. Pytania te nie stanowią jednak odpowiedzi na główny cel badawczy, którym było zidentyfikowanie potencjału i kapitału kulturowego mieszkańców i mieszkanki gminy Rzezawa, a co za tym idzie – odpowiedzi na nie są uwzględnione w niniejszym raporcie, stanowią natomiast cenne źródło wiedzy dla zespołu instytucji.

Cały proces badawczy opierał się o szukanie lokalnych potencjałów – ciekawych miejsc, zdolnych osób, aktywności „szytych na miarę” potrzeb społeczności. Każde z narzędzi badawczych miało nie tylko przynieść konkretne odpowiedzi na zadane pytania, ale też zaintrygować, zainteresować, skłonić do refleksji i pobudzić do działania samych respondentów. Zastanawianie się nad tym, jaki mam talent czy pasję, czy marzyłem kiedyś o zorganizowaniu jakiegoś wydarzenia, czego brakuje mi w lokalnej przestrzeni – lub wręcz przeciwnie – gdzie widzę uśpiony potencjał, często samo w sobie prowokuje do podjęcia działań – rozmowy z innymi, odkrycia naturalnych sojuszników dla sprawy, znalezienia wspólnych wartości. To pierwszy krok do aktywizowania lokalnej społeczności, zachęcenie jej do działania, odkrywania dobra wspólnego. Dlatego też badania prowadzone były wielotorowo, wśród zróżnicowanych respondentów.

W badaniach wykorzystano zarówno jakościowe, jak i ilościowe metody zbierania danych. Należały do nich: warsztaty wydobywcze, world cafe, tarcza strzelnicza, pytania na sznurku i mikro-wywiady. Dodatkowo, wśród młodzieży rozdana została ankieta-wydzieranka, a pracowniczki przygotowały ankietę, którą przeprowadziły z dorosłymi odbiorcami oferty GCKCziS – głównie w punktach bibliotecznych.

Poniżej zaprezentowany został opis przebiegu badania wraz z rekomendacjami.

Warsztaty wydobywcze, 9 marca 2022 roku

Jako pierwsze odbyły się warsztaty wydobywcze, na które zaproszono lokalnych liderów i liderki - przede wszystkim osoby związane z organizacjami pozarządowymi i działające społecznie. Na spotkanie przyszło sześć osób, głównie w wieku przedemerytalnym i emerytalnym.

Spotkanie przeprowadził animator z ramienia NCK, Tomasz Ignalski, przy wsparciu pracownic GCKCziS. Rozpoczęło się ono przedstawieniem założeń programu Dom Kultury + Inicjatywy lokalne, następnie odbyła się dyskusja wprowadzająca dotycząca działań kulturalnych w gminie Rzezawa. Kolejnym krokiem było pochylenie się podczas dyskusji nad lokalnymi zasobami społecznymi, kulturowymi i przestrzennymi. Zgromadzeni bardzo aktywnie brali udział w całym warsztacie i było widać ich zaangażowanie w sprawy społeczno-kulturalne, ale też w dobro gminy.

Warsztaty wydobywcze, fot. archiwum GCKCziS w Rzeszawie

W trakcie warsztatu uczestnicy i uczestniczki wskazali: miejsca znaczące dla lokalnej kultury, miejsca „zapomniane”, ale o dużym potencjalnym znaczeniu kulturowym, organizacje i osoby istotne kulturotwórczo oraz inicjatywy kulturalne – już organizowane, możliwe do zorganizowania oraz takie, które raczej nigdy się nie odbędą:

1) Miejsca istotne/godne uwagi dla lokalnej kultury:

- „Ryneczek” w Rzeszawie – dobre miejsce do organizacji działań kulturalnych;
- Krzeczów - budynek wiejski + place zabaw;
- hale i inne obiekty sportowe (np. przy szkole, w Jodłówce, w Rzeszawie);
- kapliczki, Kapliczka Św. Stanisława w lesie;
- cmentarz wojenny z I wojny światowej;
- winnica w Łazach nad Dworskim Potokiem;
- Orlik za szkołą.

2) Miejsca „zapomniane”, o potencjalnym znaczeniu kulturowym:

- „miejsce schadzek” obok „Ryneczku” w Rzeszawie;
- przejście pod torami - miejsce spotkań młodzieży;
- zabudowa drewniana;
- rzeka Gróbka;
- Trakt Królewski - Węglarka - dogodne miejsce do organizacji imprez plenerowych (pikniki, biegi na orientację, gry terenowe itp.);
- budynek przy kościele w Krzeczowie.

3) Osoby, grupy i środowiska, które można zaangażować w działanie w kulturze:

Organizacje:

- Ochotnicze Straże Pożarne;
- szkoły;
- stowarzyszenia (również sportowe);
- Koła Gospodyń Wiejskich;
- kluby sportowe;
- Klub Szachowy „Magnus”;
- cztery parafie.

Ludzie:

- poetki (Pani Stanisława, Pani Ela);
- Pani Gosia;
- Pani Kinga;
- laureaci konkursów artystycznych (należałoby odszukać protokoły konkursowe);
- młode małżeństwa;
- nauczyciele mieszkający w Rzezawie, a uczący poza gminą;
- młode osoby pracujące w Krakowie lub w korporacjach (mają wolne w weekendy i święta);
- ksiądz (zainteresowany lokalną historią);
- członkowie orkiestry dętej;
- dyrektorki szkół.

4) Możliwości inicjatyw związanych z kulturą:

Sprawdzone działania, już realizowane:

- Powitanie Lata;
- Pożegnanie Lata (największa impreza, koniec sierpnia);
- mecz piłkarski księża – samorządowcy;
- koncerty orkiestry dętej.

Możliwości nowych działań:

- strefa kultury na „Ryneczku”: leżaki, cykl imprez o tych samych porach, koncerty orkiestry dętej;
- koncerty muzyki klasycznej;
- promowanie młodych talentów, możliwość organizacji ich koncertów dla młodzieży;
- majsterkowanie;
- warsztaty budowania mebli z palet.

Działania kulturalne, których (zdaniem uczestników badania) nie będzie w Rzezawie:

- disco polo – to niepożądany przez uczestników rodzaj muzyki, mimo iż mieszkańcy są zainteresowani takimi koncertami;
- rap - nie ma odpowiedniej przestrzeni dla takiego gatunku muzycznego, koncerty byłyby możliwe na stadionie obok Centrum Kultury;

- jazz - nie ma odpowiednich przestrzeni do tego gatunku muzycznego, nie ma odbiorców, koncerty byłyby możliwe w namiotach na „Ryneczku”;
- country - nie ma środków na takie koncerty, choć byłyby możliwe na „Ryneczku”;
- muzyka irlandzka - nie ma tutaj odbiorców.

Podsumowanie

Liderzy i liderki biorący udział w warsztacie to grupa bardzo zaangażowana, dobrze znająca społeczność i mająca dużą świadomość lokalnego potencjału. Zdecydowanie są to osoby, które nie tylko same mają sporo ciekawych pomysłów, ale też są w stanie wskazać kolejnych aktywistów i twórców, których warto zaprosić do współpracy lub zachęcić do własnych działań przy realizacji lokalnych inicjatyw. Z racji ochrony danych osobowych nie ma możliwości podania pełnych imion i nazwisk osób wymienionych w podpunkcie trzecim, jednak warto o tych, lokalnie znanych osobach, pamiętać.

Zgromadzone na spotkaniu osoby podkreśliły rolę młodych w tworzeniu i pielęgnowaniu lokalnej kultury, również tych, na co dzień w gminie „tylko mieszkających, właściwie tylko śpiących”, a pracujących w okolicznych miastach, często w korporacjach, które - jak podkreślono - często „niszczą osoby młode”. Z drugiej jednak strony, to właśnie Ci mieszkańcy potencjalnie potrzebują „odskoczni” od zawodowego zmęczenia i mogą mieć czas w weekendy i w święta, warto więc pomyśleć o nich podczas projektowania oferty kulturalnej lub planowania lokalnych inicjatyw.

W badaniu zdecydowanie podkreślono piękno natury, wskazując jako miejsca zapomniane, w których rzadko się coś dzieje, właśnie przestrzenie atrakcyjne krajobrazowo. Uczestnicy i uczestniczki warsztatów zwrócili uwagę na możliwość realizacji na tych terenach aktywności sportowo-kulturalnych: biegów, ognisk, gier terenowych, przeróżnych wydarzeń, co może być cenną wskazówką dla różnych organizatorów życia społeczno-kulturalnego w gminie.

World cafe, 11 kwietnia 2022 roku

Kolejnym badaniem jakościowym było przeprowadzone 11 kwietnia world cafe z młodzieżą. Wybór tej metody wynikał z chęci włączenia do procesu badawczego młodych mieszkańców i mieszkanki gminy, którym najłatwiej przychodzi dyskusja i wymiana poglądów właśnie z rówieśnikami. World cafe umożliwia przeprowadzenie takiej dyskusji ze sporą grupą osób, a tym samym - zebrania sporej ilości ciekawych danych. Badanie przeprowadziła badaczka we współpracy z animatorem i przedstawicielkami GCKCzIS.

Na spotkanie przyszły dwadzieścia trzy osoby, w większości pomiędzy 15 a 19 rokiem życia. Podzielono je metodą losową do czterech stolików, a przy każdym stole trwała dyskusja na nieco inny temat, nad którym czuwał wyznaczony spośród uczestników i uczestniczek opiekun tematu. Co kilkanaście minut następowała zmiana grup – przy stoliku zostawał tylko opiekun, który streszczał dotychczasowe rezultaty dyskusji kolejnym osobom i inicjował kontynuację rozmowy. Każda z grup wzięła udział w pracach badawczych przy każdym ze stolików. Po ostatniej zmianie młodzież

zaprezentowała wyniki rozmów na każdy z zadanych tematów. Poniżej znajduje się streszczenie tych omówieni, wzbogacone cytatami z prezentacji.

Młodzież podczas badania world cafe, fot. archiwum GKCZiS w Rzeszawie

Stolik I. Zagadnienie do dyskusji: Jakie talenty, pasje i hobby mają mieszkańcy gminy Rzeszawa? Czy osoby, o których pomyśleliście, chętnie podzielą się swoją pasją z innymi?

W gminie Rzeszawa jest mnóstwo osób mających ciekawe i bardzo różnorodne zainteresowania. Można podzielić je na trzy grupy:

- I. Kultura i sztuka: oglądanie i kręcenie filmów i filmików, fotografia, muzyka (zwłaszcza granie na saksofonie i na gitarze), śpiew, rysunek, taniec, rękodzieło (zwłaszcza szydełkowanie), literatura i pisanie.
- II. Sport i aktywna rekreacja: jazda na rowerze i rolkach, piłka nożna, podróże, wycieczki górskie, rowerowe, krajoznawcze, ogrodnictwo.
- III. Inne: gotowanie i cukiernictwo, języki obce, gry: fabularne, planszowe, komputerowe, kosmetologia i wellness: fryzjerstwo, manicure, kosmetyczka, masaże.

Młodzież oceniła, że osoby mające powyższe pasje i zainteresowania chętnie się nimi podzielą, pokażą je, opowiedzą o nich. Badani bez problemu są w stanie zidentyfikować osoby, które można by było poprosić o instruktaż w danej kwestii – ci potencjalni instruktorzy są oceniani jako osoby otwarte na współpracę i życzliwe. Młodzież podkreśliła, że zainteresowani na pewno znaleźliby się na: warsztaty florystyczne, zielarskie i kulinarne, które mogliby poprowadzić lokalni pasjonaci.

Stolik II. Zagadnienie do dyskusji: Marzycie czasem o tym, by w waszej miejscowości odbyło się coś szczególnego? Co by to mogło być? Kto by to mógł zorganizować? Kto mógłby pomóc w organizacji?

Młodzież zastanawiała się przede wszystkim nad szczególnymi wydarzeniami, ale umiejscowionymi w konkretnych przestrzeniach: „pojawiły się nam różne pomysły, na przykład takie jak powstanie galerii handlowej. Poszliśmy też za trendami i myślałyśmy o tym, żeby było zorganizowane u nas na przykład kino samochodowe. (...) Mamy takie artystyczne dusze, dlatego że chciałyśmy żeby powstał teatr i ogólnie kino w takiej klasycznej formie”.

Pożądane przez młodych mieszkańców i mieszkanki aktywności i przestrzenie do aktywności (jako miejsca spotkań z rówieśnikami) to:

- I. Kultura i sztuka: festyn na rozpoczęcie i zakończenie lata, teatr, konkursy: malarski, fotograficzny, muzyczny, kina plenerowe i samochodowe, koncerty: charytatywne, lokalnych zespołów i muzyków, Lady Pank, Festiwal Kolorów, dyskoteka.
- II. Sport i aktywna rekreacja: siłownia, basen, lodowisko, park linowy, maraton biegowy, skoki ze spadochronem, lot balonem, gala MMA, charytatywne wyścigi samochodowe, wyścigi rowerowe, turnieje gier komputerowych, lokalna olimpiada.
- III. Inne: galeria handlowa, kawiarenka, pizzeria, imprezy i wystawy adopcyjne psów i kotów, ogniska integracyjne przy leśniczówce i nad „Balatonem”, wycieczka dookoła świata z inicjatywy mieszkańców gminy.

Potencjalnym organizatorem powyższych wydarzeń mogłaby być gmina przy współpracy ze Starostwem Powiatowym i Klubem Rodziny w Jodłówce. Młodzież zadeklarowała, że sama mogłaby zorganizować Festiwal Kolorów i konkursy malarskie, maraton biegowy po miejscowościach gminy, wyścigi rowerowe i dyskotekę.

Młodzież podczas badania world cafe, fot. archiwum GKCZiS w Rzeszawie

Stolik III. Zagadnienie do dyskusji: Jak spędzacie wolny czas? Znajdźcie co was łączy, a co rozróżnia. Czy te pasje da się ze sobą połączyć? Jeśli tak, to jak?

Młodzi mieszkańcy i mieszkanki gminy znaleźli sporo wspólnych pasji, ale też tych, które da się ze sobą połączyć. Ciekawe były dla nich pasje unikatowe i niepowtarzalne. Swoje szerokie zainteresowania młodzież podzieliła na następujące kategorie:

- sport: wyjazdy na mecze i spotkania, sporty wyczynowe, piłka nożna, judo, siatkówka, boks, tenis, koszykówka, piłka ręczna, badminton, e-sport, mecze w CS GO;
- podróże: Mazury, wycieczki piesze i rowerowe w góry, zwiedzanie zamków;
- jedzenie: poznawanie nowych smaków;
- literatura;
- relaks: spacerowanie, jazda na rowerze, imprezy, czas z rodziną, oglądanie filmów i seriali;
- muzyka: wyjazdy na koncerty, śpiew, taniec, granie na instrumentach;
- fotografia;
- sztuka: warsztaty artystyczne, wystawy młodych „gminnych” artystów;
- motoryzacja;
- zwierzęta: spacerowanie z pupilem, akcje adopcyjne zwierząt, wizyty w schronisku, ule i pszczoły;
- roślinki;
- inne: ratownictwo medyczne, nauka.

Podczas prezentacji można było usłyszeć, że: „te festyny, które były w gminie, uważam że są dobrą opcją do połączenia różnych tych pasji, ale wymyśliliśmy, że na przykład połączeniem pasji do sportu mogłyby być wspólne wyjazdy na mecze i spotkania. Wystawy młodych „gminnych” artystów mogłyby zapoznać ze sobą ludzi interesujących się sztuką. Pojawiła się też opcja dotycząca e-sportu, a od osób opiekujących się zwierzętami propozycja akcji adopcyjnych. (...). Dałoby się też to połączyć [festyn z nauką] i myślę, że jeśli chodzi o festyn gminny, to młodzi chcą sport i muzykę. Mogłaby też być wystawa fotograficzna, może jakiś pokaz zwierząt, warsztaty odnośnie ogrodnictwa. Ludzie mogliby się podzielić swoimi ciekawymi podróżami. Na festynie można by też zorganizować pokazy eksperymentów i mogliby przyjechać naukowcy podzielić się swoją wiedzą”.

Stolik IV. Zagadnienie do dyskusji: Jakie znacie miejsca, w których już coś się dzieje lub mogłoby się dziać? Co innego mogłoby się w nich odbywać?

Przy omawianiu tego zagadnienia badani zastosowali podział na poszczególne sołectwa gminy Rzezawa:

- Jodłówka: potencjał do działań mają boisko i świetlica, gdzie można by organizować konkursy i turnieje, a w szkole podstawowej mogłyby się odbywać kółka pozalekcyjne;
- Buczków: tu ma powstać skate park i mogłoby się odbywać tam sporo wydarzeń;
- Dąbrówka: potencjał ma plac zabaw i boisko przy szkole podstawowej, gdzie mogłyby się odbywać kina plenerowe i festyny charytatywne; miejsce jest dobre do utworzenia toru rolkowo-rowerowego;
- Łazy: duży potencjał mają boisko i świetlica, gdzie można by organizować kina pod chmurką, warsztaty artystyczne i rękodzielnicze, rozgrywki piłki nożnej, siatkówki, koszykówki, piłki ręcznej; zdecydowanie przydałby się też plac zabaw dla psów;

- Krzczów: w świetlicy można prowadzić kółka artystyczne i fotograficzne, w nowo wybudowanej sali gimnastycznej i na boisku „Błękitnych” można prowadzić zajęcia sportowe; obiektem z potencjałem jest też kościół;
- Borek: kino plenerowe, imprezy, koncerty nad „Balatonem”;
- Rzezawa: miejsca z ogromnym potencjałem to „Ryneczek”, świetlica wiejska, peron i „Orlik”; wśród propozycji dla tego sołectwa znalazły się: wznowienie organizacji festynów, utworzenie skate parku obok „Ryneczku” lub świetlicy, utworzenie ścieżek rowerowych, prowadzenie zajęć tanecznych w świetlicy, zorganizowanie „ligi sportowej” pomiędzy sołectwami na „Orliku”, utworzenie chodnika nad Gróbką, utworzenie strefy kibica i kina plenerowego / samochodowego.

Młodzież podczas badania world cafe, fot. archiwum GCKCziS w Rzezawie

Wśród przestrzeni do / i aktywności jako największe potrzeby dla całej gminy młodzież wymieniła: ścieżki rolkowo-rowerowe, kina plenerowe, dyskoteki, imprezy tematyczne, miejsca przyjazne zwierzętom. „Mamy też taki pomysł na integrację roczników covidowych – te roczniki, które były poszkodowane przez pandemię i którym ucierpiały relacje międzyludzkie, żeby miały zorganizowane jakieś spotkania integracyjne”.

Podsumowanie

Młodzież bardzo aktywnie wzięła udział w badaniu, wykazując się dużą otwartością, wiedzą i ciekawością świata. Znalezienie wspólnego hobby, ale też poznanie nietypowych pasji swoich rówieśników było dla badanych inspirujące i ciekawe. Po początkowym oporze w mówieniu, dyskusja rozgorzała przy każdym ze stolików. W prowadzonych rozmowach i podczas prezentacji przebrzmiewała przede wszystkim potrzeba przyjaznej przestrzeni i okazji do spędzania wspólnego

czasu – co z jednej strony spowodowane jest pandemią, a z drugiej poczuciem młodych ludzi, że istniejąca przestrzeń niekoniecznie jest przygotowana, aby gościć właśnie ich („bo niby śmiećmy, jesteśmy głośno i w ogóle to nie umiemy się zachować”). Dobrym przykładem tej potrzeby jest propozycja integracji roczników covidowych – młodzież przyznaje, że swoje koleżanki i kolegów ze szkoły zna głównie z ekranu komputera, nie ma z nimi praktycznie żadnej relacji, nic o nich nie wie i chce zmienić ten stan rzeczy.

Nastoletnia społeczność gminy jest i chce być aktywna fizycznie – widać to w ilości pasji i propozycji zajęć sportowych i rekreacyjnych, w liście wymarzonych przestrzeni, w chęci do podróży, tańca, wspólnych działań charytatywnych. Buduje to bardzo pozytywny obraz tych nastolatków. Nie tylko wiedzą, czego i gdzie chcą, ale noszą w sobie olbrzymi potencjał, którym chętnie się dzielą z innymi. Chętnie też wezmą udział w różnych nowatorskich wydarzeniach i poznają nowe, nietypowe rzeczy, pod warunkiem, że przekażą im je ludzie autentyczni, z pasją, z wiedzą i z otwartością.

Powitanie wiosny, 24 kwietnia 2022 roku

„Powitanie wiosny” odbyło się w niedzielę, pod koniec kwietnia, na „Ryneczku” w Rzezawie. Specjalnie wybrano to miejsce, gdyż jest chętnie odwiedzane przez mieszkańców i mieszkanki, a bliska odległość od kościoła i placu sprawia, że zwykle w pobliżu znajduje się sporo osób. Wydarzenie zorganizowały i przeprowadziły pracowniczki GCKCziS. Trwało ono 4 godziny i wzięło w nim udział około 300 osób. W ramach „Powitania wiosny” dzieci zostały zaproszone do wspólnych animacji: gier, zabaw, tańców, malowania twarzy, a w tym czasie dorośli byli zachęceni do wzięcia udziału w badaniach jakościowo-ilościowych. Większość osób bardzo przychylnie odniosła się do założeń projektu i wzięła udział w badaniach, tylko nieliczne osoby odmówiły. W trakcie wydarzenia panowała radosna atmosfera, a dodatkowe wsparcie dla rodziców i dziadków, w postaci zajęć dla dzieci, a także małego bufetu z kawą i ciastem, zaowocowało licznymi rozmowami. Cieszy, że w wydarzeniu wzięli udział zarówno ludzie już aktywni społecznie, jak radni, sołtysi, lokalni liderzy, ale też osoby do tej pory nie działające na rzecz dobra społecznego, którym udało się nieco temat lokalnej współpracy przybliżyć.

Podczas „Powitania wiosny” zastosowano następujące metody: pytania na sznurku, tarczę strzelniczą i mikrowywiady. Są to narzędzia dobrze sprawdzające się w terenie otwartym – mają przyjazną formę, są „szybkie” w realizacji i dają sporo ciekawych wyników. Warto podkreślić, że badanie, choć przygotowane było przez badaczkę, to przeprowadziły je pracownice GCKCziS, które do tej pory nie miały żadnych doświadczeń badawczych – był to więc ich debiut w tej roli.

Pytanie na sznurku

„Pytania na sznurku” bardzo dobrze sprawdziły się jako narzędzie badawcze podczas „Powitania wiosny”. Nie tylko, jak twierdzą sami badani, odpowiadało się na nie szybko i przyjemnie, ale już sama forma – w której osoba badana udziela krótkiej odpowiedzi pisemnej na przygotowanej wcześniej kartce i przypina ją do sznurka z pytaniem, była zachęcająca. Jako metoda „przestrzenna”,

jest też ona dużo bardziej „widoczna” w plenerze i nie wymaga dłuższego zatrzymywania się w miejscu. Nie daje co prawda pogłębionych i rozwiniętych odpowiedzi na pytania, jednak doskonale pokazuje pewien zarys, tendencję wśród respondentów.

Pytania na sznurku podczas „Powitania wiosny”, fot. archiwum GKCZiS w Rzeszawie

Podczas „Powitania wiosny” uczestniczki i uczestnicy wydarzenia chętnie brali udział w tym badaniu, udzielając przede wszystkim krótkich i rzeczowych odpowiedzi. Każda osoba miała możliwość udzielenia odpowiedzi na trzy różne, jednak powiązane ze sobą kwestie o następującym brzmieniu:

1. Lubisz odpoczywać? My też! Napisz nam, w jakich dniach i godzinach masz najwięcej wolnego czasu?
2. Co daje Ci najwięcej radości?
3. Kiedy masz wolne, to co najbardziej lubisz robić?

Na pytania można było odpowiedzieć dowolnie, w tym wielokrotnie. Większość badanych udzieliła odpowiedzi na więcej niż jedno pytanie, w ponad połowie przypadków były to odpowiedzi wielokrotne, stąd liczba wskazań nie sumuje się do liczby respondentów.

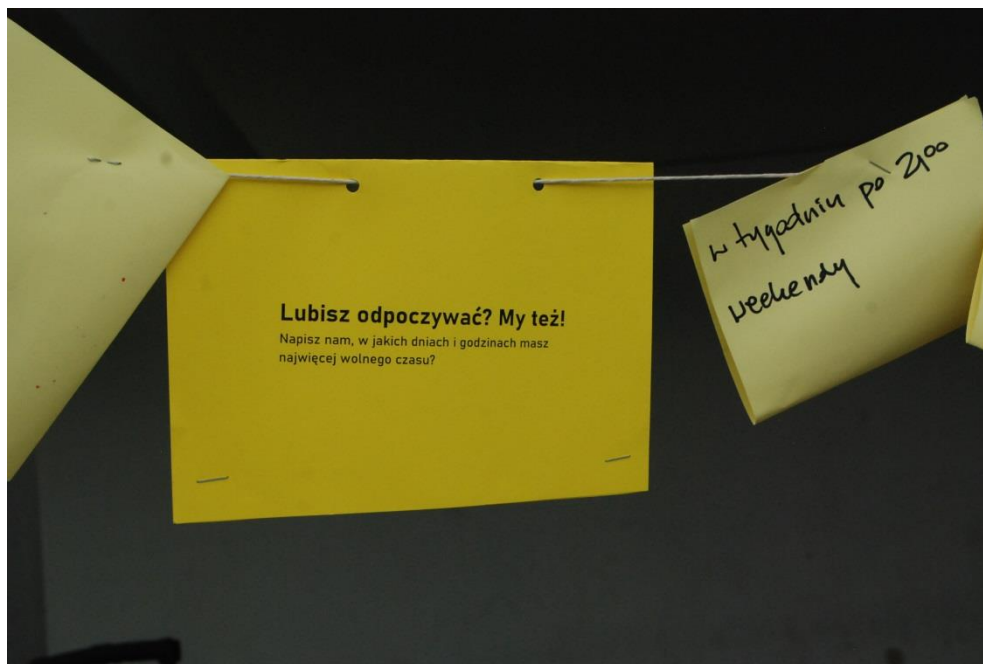
Na pytanie o to, kiedy respondenci mają najwięcej wolnego czasu, odpowiedziało 26 osób. Odpowiedzi pogrupowano.

Mieszkańki i mieszkańcy gminy Rzeszawa mają wolny czas:

- w weekendy, a zwłaszcza w niedzielę po południu – 12 wskazań;
- wieczorem (19:00 – 21:00) i późnym wieczorem (21:00 – 23:00) w dni robocze – 10 wskazań;

- popołudniami – 4 wskazania;
- gdy nie muszą się zajmować dziećmi, w ciągu dnia – 4;
- nigdy – 1 wskazanie.

Większość odpowiedzi nie jest zaskoczeniem. Warto jednak zwrócić szczególną uwagę na czwarty podpunkt – że respondenci mają czas wtedy, gdy ktoś inny zapewnia opiekę ich dzieciom. Jest to ważna wskazówka dla osób i podmiotów oferujących aktywność w czasie wolnym – być może zapewnienie opieki dla dzieci, animacji czy innych atrakcji na czas realizowania propozycji dla dorosłych, umożliwi sporej grupie osób, zwłaszcza kobiet, uczestnictwo w życiu społeczno-kulturalnym gminy i samorządów.

Pytania na sznurku podczas „Powitania wiosny”, fot. archiwum GCKCzIS w Rzeszawie

Odpowiedzi na pytanie „**Co daje Ci najwięcej radości?**” udzieliły 32 osoby. To, co daje radość, często się powtarzało, a wszystkie pytania można podzielić na dwie kategorie – społeczną, w której do odczuwania radości zwykle potrzebujemy kontaktu z innymi osobami i indywidualną, gdzie radość dają nam rzeczy dotyczące stricte nas, lub z założenia będące raczej aktywnościami jednoosobowymi, często związanymi z hobby.

Kategoria społeczna – w sumie 34 wskazania:

- dzieci, rodzina i znajomi – 21 wskazań;
- uprawianie sportu i jazda na rowerze – 7 wskazań;
- podróżowanie, wyjazdy na wycieczki – 6 wskazań.

Kategoria indywidualna – w sumie 15 wskazań:

- zdrowie – 3 wskazania;
- praca – 1 wskazanie;
- brak ograniczeń – 1 wskazanie;
- czytanie – 3 wskazania;
- pisanie opowiadań, wierszy – 1 wskazanie;
- nauka języka włoskiego – 1 wskazanie;
- pieczenie tortów – 1 wskazanie;
- rysowanie, malowanie – 1 wskazanie;
- majsterkowanie – 1 wskazanie;
- rozwijanie pasji – 1 wskazanie;
- oglądanie rozgrywek bilardowych – 1 wskazanie.

Warto zwrócić uwagę na dysproporcję w ilościach odpowiedzi w poszczególnych kategoriach. Wyraźnie widać tu tendencję potrzeby kontaktu z innymi osobami, co po długiej izolacji związanej z pandemią jest trendem widocznym w większości aktualnych opracowań badawczych, bez względu na wielkość badania, miejsce zamieszkania czy wiek respondentów.

Pytania na sznurku i tarcza strzelnicza podczas „Powitania wiosny”, fot. archiwum GKCzIS w Rzeszowie

Odpowiedzi na ostatnie pytanie na sznurku: „**Co lubisz robić, kiedy masz wolne?**” udzieliło 35 osób. Pozwalają one podzielić respondentów na dwie grupy: osoby aktywnie spędzające wolny czas i osoby potrzebujące spokojnego wypoczynku.

Osoby aktywnie spędzające wolny czas lubią:

- spędzać aktywnie czas z rodziną, z dziećmi, ze znajomymi – 11 wskazań;

- wyjeżdżać na wakacje, wycieczki, podróżować - 3 wskazania;
- tańczyć – 1 wskazanie;
- uprawiać sport, jeździć na rowerze – 8 wskazań;
- uprawiać ogród – 4 wskazania;

Osoby potrzebujące spokojnego wypoczynku chętnie:

- oglądają filmy, telewizję – 5 wskazań;
- leżą – 2 wskazania;
- malują w plenerze – 1 wskazanie;
- czytają książki – 7 wskazań;
- grają na komputerze – 1 wskazanie;
- słuchają muzyki i podcastów – 5 wskazań;
- rozwiązują krzyżówki – 1 wskazanie.

Co ciekawe, respondenci podzielili się mniej-więcej na pół – aktywność wskazano 27 razy, a spokojny wypoczynek – 22 razy. Warto zauważyć, że osoby aktywne często wybierają odpoczynek w towarzystwie innych i - jak widać - potrzebują podtrzymywania relacji międzyludzkich i wchodzenia w interakcję z innymi, aby poczuć się zrelaksowanymi. Osoby potrzebujące spokojnego wypoczynku stawiają na aktywności indywidualne, raczej w domowym zaciszu, niż w przestrzeni publicznej.

Animacje dla dzieci podczas „Powitania wiosny”, fot. archiwum GKCZiS w Rzeszawie

Tarcza strzelnicza podczas „Powitania wiosny”, fot. archiwum GKCZiS w Rzeszawie

Tarcza strzelnicza

Podczas „Powitania wiosny” tarcza strzelnicza cieszyła się sporym zainteresowaniem obecnych tam osób. Ta prosta i atrakcyjna wizualnie metoda nie daje odpowiedzi na pytanie dlaczego?, jednak pokazuje ciekawe tendencje wśród badanych. Na „Powitaniu wiosny” GKCZiS przygotowało dwie tarcze – na każdej znajdowały się trzy takie same stwierdzenia:

Chciał(a)bym:

- znaleźć nową pasję
- rozwijać pasję, którą już mam
- podzielić się moją pasją z innymi

Głosujący mogli wybrać jedną lub więcej odpowiedzi i oznaczyć je na skali od 2 do 10, gdzie 10 oznaczało „zdecydowanie tak”. W badaniu udzielono łącznie 61 odpowiedzi.

Najwięcej respondentów zaznaczyło, że chciałoby znaleźć nową pasję – aż 24 osoby, z czego dwie najwyższe noty (8 i 10 na tarczy) to aż 15 odpowiedzi. Rozwijać posiadaną pasję planuje 20 osób, z czego dla 10 jest to istotne (8 i 10 na tarczy), a dzielić się swoją pasją z innymi chciałoby 17 osób, z czego 7 nadało odpowiedziom najwyższe wartości punktowe (8 i 10 na tarczy). Jedna osoba przypięła znacznik w samym środku tarczy, czyli na połączeniu wszystkich trzech pytań, co może sugerować, że wszystkie te trzy obszary są dla niej równie ważne.

Z badania dowiadujemy się jednak jeszcze czegoś więcej – mianowicie, że ponad 1/3 respondentów szuka dopiero swojego hobby, 1/3 znalazła je, ale nie czuje się w nim jeszcze mistrzami, natomiast nieco mniej niż 1/3 czuje w sobie na tyle wielką pewność w tym, co robi i co ją pasjonuje, że jest w stanie zdecydować się na dzielenie się pasją z innymi, a co za tym idzie

– przekazanie swojej wiedzy, umiejętności i poświęcenie czasu innym osobom. Wszystkie te odpowiedzi dają dużą radość, bo pokazują aktywne, chętne do działania i nauki społeczeństwo, jednak z punktu widzenia budowania kapitału społecznego, to osoby gotowe do dzielenia się swoim własnym, nierzadko wypracowanym metodą prób i błędów zasobem, są najcenniejsze.

Tarcza strzelnicza podczas „Powitania wiosny”, fot. archiwum GKCzIS w Rzeszawie

Mikrowywiady

Mikrowywiady, opracowane przez badaczkę, a przeprowadzone przez pracownice GKCzIS zawierają odpowiedzi na trzy kwestie badawcze, jednak z racji niewielkiej wprawy rozmawiających w prowadzeniu tego typu badań, odpowiedzi nie są zbyt pogłębione. Daje to więc bardziej rezultat ankiety z otwartymi pytaniami, niż wywiadu, jednak odpowiedzi są istotne i wzbogacają całościowy obraz badań.

W badaniu zadawano następujące pytania:

1. Czy miała Pani/Pan kiedyś taki pomysł, marzenie, żeby zorganizować jakieś wydarzenie? Jeśli tak, to jakie?
2. Czy gdyby sąsiad lub sąsiadka potrzebowali pomocy w organizacji bezpłatnego wydarzenia dla innych osób z waszej okolicy, to czy zgodziłaby się Pani/Pan włączyć w te przygotowania? Dlaczego?
3. Czy zna Pani jakąś utalentowaną lub mającą wielką pasję albo ciekawe hobby osobę z okolicy? Czym się ta osoba/osoby zajmują?

Udział w rozmowach wzięło 26 osób – 23 kobiety i 3 mężczyzn. Przeważająca ilość osób (15) znajdowała się w przedziale wiekowym 31 – 45 lat, kolejnych ośmiu badanych miało powyżej 50 lat.

Większość respondentów mieszkała w Rzezawie, Buczkowie, Ostrowie Królewskim i Krzeczowie, pozostałe sołectwa były reprezentowane jednoosobowo.

Pomysł na organizację wydarzenia miała większość badanych osób – aż 23 osoby odpowiedziały twierdząco na to pytanie. Wśród pomysłów pojawiły się:

- inicjatywy dla dzieci: pikniki, dzień dziecka, gry, zabawy, konkursy na świeżym powietrzu, atrakcje wakacyjne;
- pikniki rodzinne i sąsiedzkie;
- wycieczki rowerowe, krajobrazowe, wyjazd większą grupą w góry i z ogniskiem;
- koncerty i imprezy dla dorosłych;
- warsztaty – dla dzieci, fotograficzne, florystyczne, kulinarne.

Badania podczas „Powitania wiosny”, fot. archiwum GKCZiS w Rzezawie

Badani bardzo chętnie włączają się w pomoc innym w organizacji przedsięwzięć dla lokalnej społeczności – aż 24 osoby zadeklarowały chęć pomocy. Pytani dlaczego, odpowiadają, że tak trzeba i że lubią pomagać, a także „z koleżeństwa, aby zapoznać się ze społecznością”, bo „fajnie, jak coś się dzieje” i „to ważne, gdy dzieje się coś ciekawego i wtedy warto się angażować”. Respondenci twierdzą też, że pomagają po prostu – bez konkretnego powodu, zaznaczając, że „w tych ciężkich czasach powinniśmy sobie pomagać” i że „trzeba się wzajemnie wspierać i sobie pomagać”. Niektórzy chętnie pomogą, bo wierzą, że „warto brać udział w takim wydarzeniu oraz w jego przygotowaniach”.

Z mikrowywiadów wynika, że większość rozmówców nie zna lub nie kojarzy utalentowanych lub mających ciekawą pasję czy hobby osób z okolicy – aż 15 respondentów odpowiedziało na to pytanie przecząco. Ci, którzy odpowiedzieli twierdząco, wspomnieli o: gitarzyście, fotografie, archeologu, filmowcu, dwóch poetkach, osobach grających w orkiestrze dętej. Jeden z panów stwierdził, że nikogo takie go nie zna, „choć może jest osoba, której pasją jest astronomia”.

Podsumowanie

Mieszkańki i mieszkańcy gminy Rzeszawa mają sporo pomysłów na wydarzenia, głównie integrujące lokalną społeczność, kierowane do szerokiego grona odbiorców. Prym wiodą aktywności na świeżym powietrzu, co, biorąc pod uwagę porę roku i walory krajobrazowe gminy, nie jest niczym dziwnym. Ostatnie dwa lata, w których możliwość spotkań i uczestnictwa w wydarzeniach były z racji pandemii ograniczone do minimum sprawiły, że ludzie zatęsknili za wspólnym byciem i przeżywaniem. Warto więc na tą potrzebę odpowiedzieć, dać społeczności przestrzeń do podejmowania własnych działań, współpracy i realizacji różnego rodzaju pomysłów.

Odpowiedzi na pytanie o pomaganie pokazują, że gminna społeczność jest gotowa na współpracę i widzi w niej wartość. Ludzie chcą pomagać sobie nawzajem i chętnie włączają się w działania innych – być może też, wiedząc, że sami mogą liczyć na pomoc sąsiadów czy znajomych, chętniej podejmują się realizacji swoich wysłanych pomysłów na rzecz lokalnej społeczności.

Nieco gorzej wypada znajomość pasji i hobby innych osób, co być może wynika z faktu, że ludzie często traktują to jako swój mały, prywatny świat, do którego niekoniecznie chętnie wpuszczają innych. Nie oznacza to jednak, że w gminie nie ma ludzi, którzy mogliby się podzielić swoją wiedzą czy umiejętnościami – należy ich jednak trochę bardziej poszukać. Na wyniku badania mógł też zaważyć fakt wieku respondentów – osób w większości w wieku produkcyjnym, posiadających małe dzieci, a więc raczej mocno zajętych i nie mających zbyt wiele czasu na pielęgnowanie swoich zainteresowań.

Animacje dla dzieci podczas „Powitania wiosny”, fot. archiwum GCKCzIS w Rzeszawie

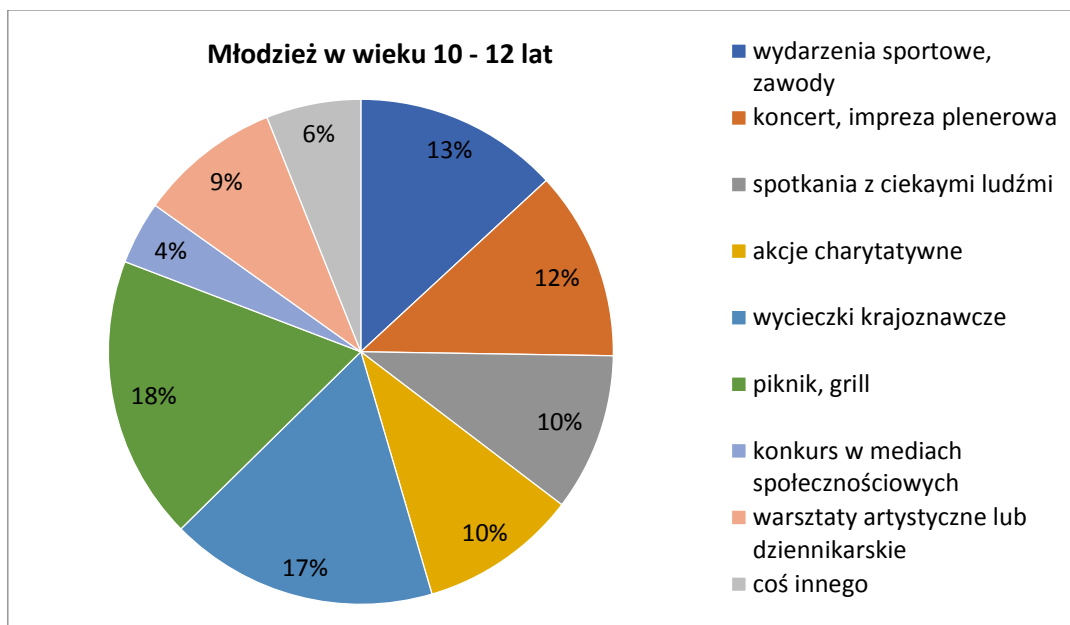
Badania ankietowe

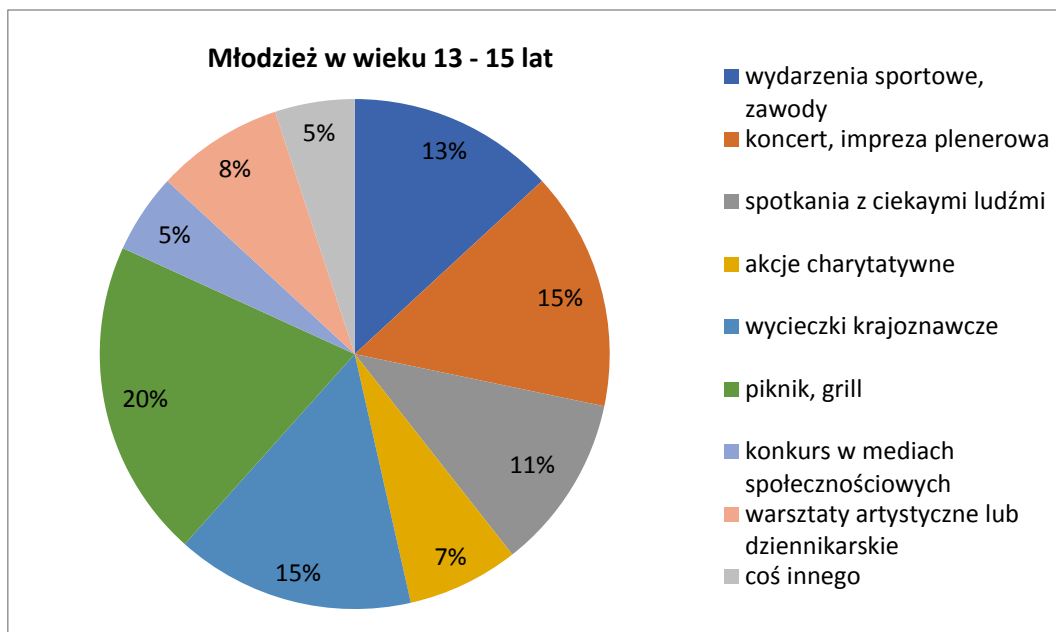
W ramach narzędzia dodatkowego, ilościowego, w badaniach zostały przeprowadzone dwie ankiety. Pierwsza, kierowana do osób dorosłych, została przygotowana przez koordynatorkę projektu. Była to tradycyjna ankieta, zawierająca metryczkę dotyczącą wieku i płci, a także siedem zamkniętych i otwartych pytań, z czego pięć dotyczyło tematu badania i to właśnie one zostaną uwzględnione w raporcie. Do młodzieży została skierowana składająca się z czterech pytań ankietowydzieranka, z których jedno było metryczką, a dwa dotyczyły przedmiotu badania i one właśnie są uwzględnione w niniejszym raporcie.

Ankiety-wydzieranki

Młodsza młodzież, ucząca się w gminie Rzeszawa, została zaproszona do udziału w badaniu metodą ankiety-wydzieranki. To proste narzędzie ilościowe nie daje pogłębionych odpowiedzi na zagadnienia, jednak doskonale obrazuje ogólny trend w grupie badanych. Pytania w tej formie ankiety mają formę zamkniętą i umożliwiają wielokrotny wybór. W badaniu wzięło udział 175 uczniów i uczennic – 76 w wieku 10 – 12 lat i 109 w wieku 13-15 lat.

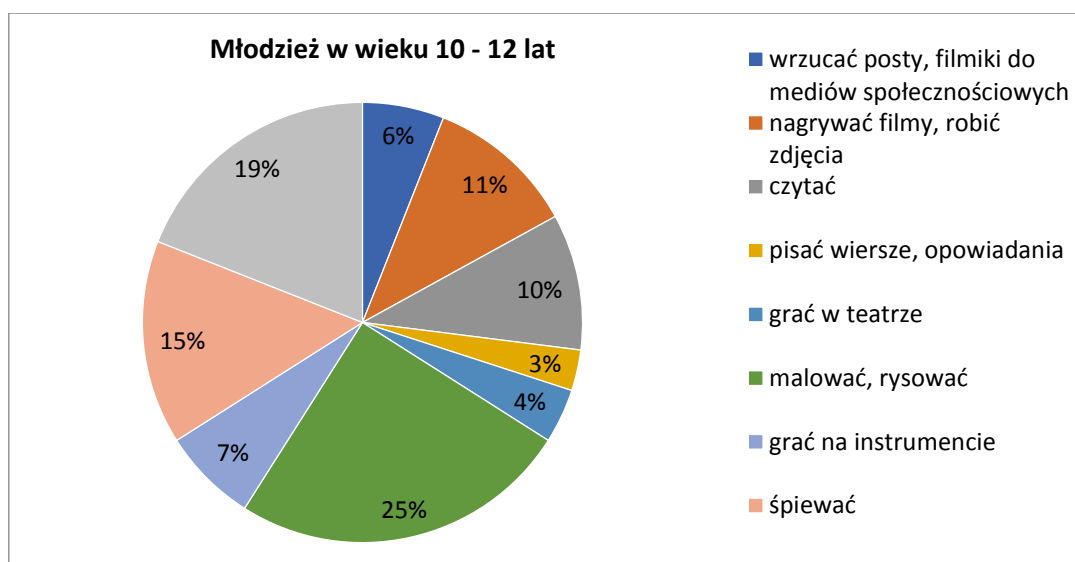
1. Gdybyś mógł/mogła coś zorganizować lub pomóc w organizacji, to byłoby to:

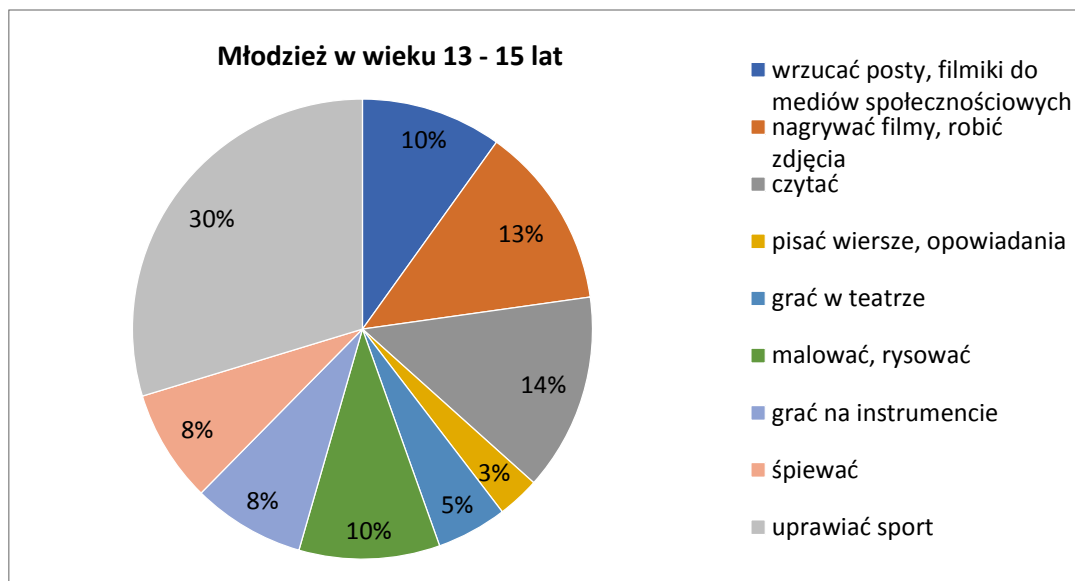

Młodzież, zarówno z grupy młodszej (10 – 12 lat), jak i starszej (13 – 15 lat) chętnie włączy się w organizację lub pomoc w przygotowaniu przede wszystkim aktywności na świeżym powietrzu: pikniku, grilla, wycieczki krajoznawczej. Można na nią liczyć również w kwestii współpracy przy wydarzeniach sportowych, zawodach, koncertach czy imprezach plenerowych. Ciekawe jest to, że ci młodzi ludzie, choć wciąż oskarżani o wieczne siedzenie z nosem w komputerze czy telefonie, jako ostatnie wskazali... konkursy w mediach społecznościowych.

2. W wolnym czasie lubisz:

Młodzi mieszkańcy i mieszkanki gminy Rzeszawa lubią przede wszystkim ruch – w młodszej grupie uprawianie sportu lubi 19% respondentów, w starszej – aż 30%. Znaczącą zmianę widać w odsetku młodzieży malującej i rysującej – w młodszej grupie wartość tych odpowiedzi to 25%, w starszej – zaledwie 10%. Podobny spadek, bo aż o połowę, widać w śpiewaniu – z 15% do 8%. Prawdopodobnie wiąże się to z tym, że u młodych ludzi z biegiem lat spada wiara we własne umiejętności twórcze, a zarówno rysunek i malarstwo, jak i śpiew są aktywnościami bardzo eksponującymi na krytykę. Cieszy natomiast, że w starszej grupie czyta aż 14% badanych. Warto zwrócić uwagę na fakt, że więcej młodych woli czytać, niż wrzucać posty i filmiki do mediów społecznościowych.

Ankieta tradycyjna

W ankiecie wzięło udział 206 osób – 30 mężczyzn i 176 kobiet. Respondenci byli podzieleni na 4 grupy wiekowe: 20 – 25 lat, 26-34 lata, 35 – 60 lat, powyżej 60 lat. Pytania, na które odpowiadali, były następujące:

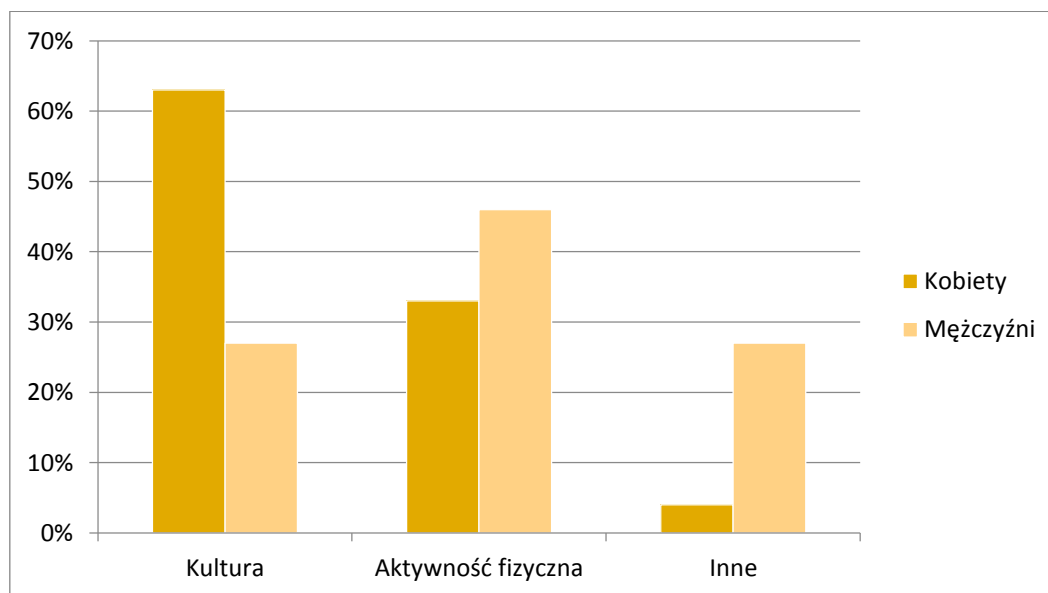
1. Jakie są Pana/Pani zainteresowania, pasje, hobby?
2. Czy ma Pan/Pani możliwość realizowania swoich pasji na terenie gminy Rzeszawa?
3. W jakich zajęciach chciał(a)by Pan/Pani uczestniczyć?
4. W jakich wydarzeniach, imprezach kulturalnych chciał(a)by Pan/Pani uczestniczyć?
5. Jakie działania, przedsięwzięcia, inicjatywy w obszarze kultury chciał(a)by Pan/Pani w ramach współpracy z GCKCzIS w Rzeszawie zrealizować?

Na każde z pytań można było udzielić kilku odpowiedzi, stąd jest większa ilość odpowiedzi niż ilość badanych osób.

Zainteresowania, pasje i hobby mieszkańców i mieszkanki gminy

Społeczność gminy Rzezawa ma bardzo szerokie zainteresowania i hobby, które udało się przyporządkować aż do 28 kategorii w 3 obszarach: kultura, aktywność fizyczna i inne.

Obszary zainteresowań mieszkańców i mieszkanki gminy Rzezawa:

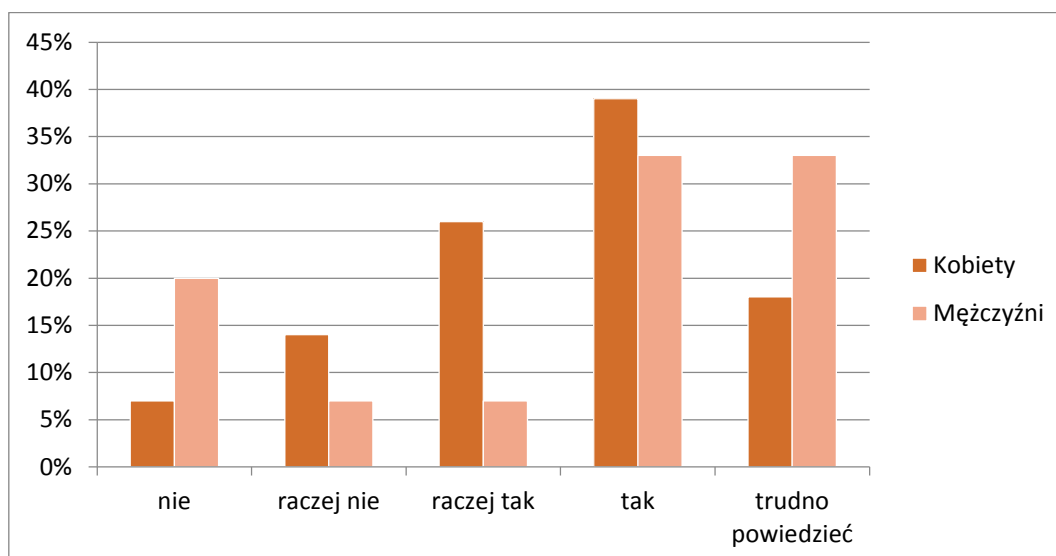
W obszarze kultury prym wiodą panie – aż 63% odpowiedzi, (czyli 192 spośród 304), wskazało ten zakres tematyczny. Wśród pań do 25 r. ż. bezapelacyjnie wygrywa taniec, w trzech pozostałych kategoriach wiekowych czytanie literatury i poezji. Dużym zainteresowaniem cieszy się rękodzieło i dyscypliny plastyczne, florystyka, gotowanie i pieczenie, fotografia. Kobiety lubią także obejrzeć ciekawy film czy sztukę teatralną, słuchają sporo muzyki, śpiewają. Jeśli chodzi o aktywność fizyczną, to preferuje ją 33% respondentek. Poza zajęciami typowo sportowymi (aerobik, bieganie, gimnastyka), preferują one jazdę na rowerze, ogrodnictwo, spacerowanie. Panie powyżej 25 r. ż. chętnie podróżują, jeżdżą na wycieczki turystyczno-krajoznawcze, w tym rowerowe. 4% odpowiedzi mieści się w obszarze innych zainteresowań, jak: zdrowie i uroda, opieka nad dziećmi i zwierzętami, informatyka.

Odwrotnie natomiast wyglądają zainteresowania panów. Aktywność fizyczną, głównie typowo sportową, preferuje 46% respondentów. W grupach powyżej 25 r. ż. pojawia się także wędkarstwo, ogrodnictwo i turystyka. Kulturą, zwłaszcza historią, czytelnictwem i muzyką interesuje się 27% badanych. Taka sama wartość mieści się w obszarze innych aktywności, w którym mężczyźni wskazali m.in.: motoryzację, informatykę, elektronikę, politykę, działalność społeczną i astronomię.

Możliwość realizowania swoich zainteresowań na terenie gminy

Szansę na realizację swoich pasji i hobby w gminie inaczej oceniają kobiety, a inaczej mężczyźni. Wynika to przede wszystkim z obszarów zainteresowań – wśród mężczyzn spora grupa oczekuje możliwości współzawodnictwa sportowego w różnych dyscyplinach oraz wydarzeń motoryzacyjnych, a o takie ciężko w przypadku małych miejscowości.

Możliwość realizacji hobby w gminie Rzezawa:

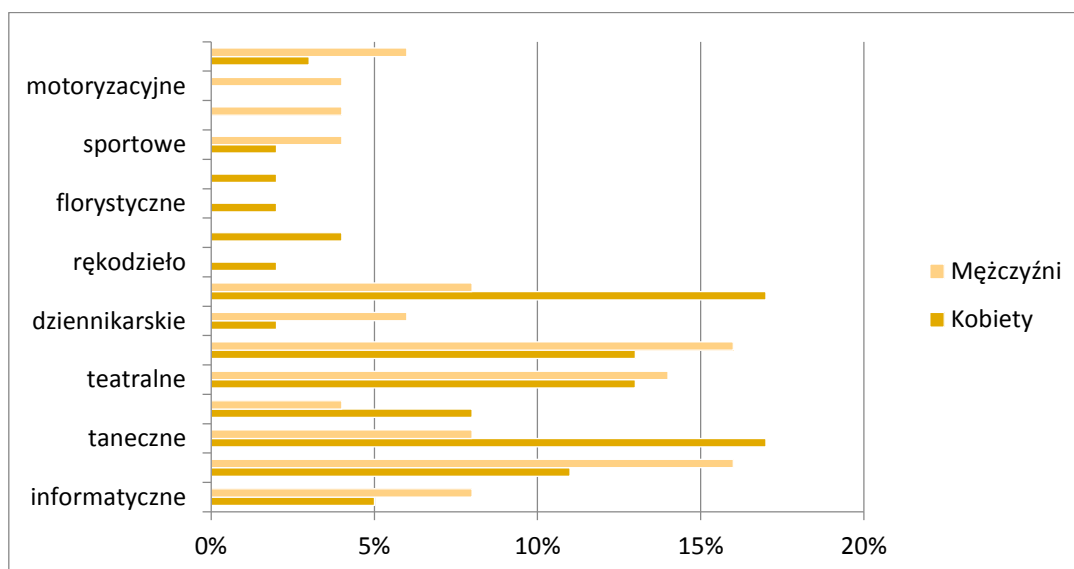

Możliwość realizacji swoich zainteresowań na terenie gminy Rzezawa pozytywnie ocenia 65% kobiet (tak – 39%, raczej tak – 26%) i 40% mężczyzn (33% - tak, 7% - raczej tak). Negatywnie sytuację oceniło 21% pań (7% - nie, 14% - raczej nie) i 27% panów (20 % - nie, 7% - raczej nie). Trudno wypowiedzieć się w tej kwestii 18% respondentek i 33% respondentów, co sugeruje, że prawdopodobnie osoby te nie szukały możliwości realizacji swojej pasji na obszarze gminy.

Preferowany rodzaj zajęć

W tym punkcie respondenci mogli wybrać odpowiedzi z listy ośmiu aktywności, a także dopisać swoje własne propozycje – co jak się okazało było bardzo dobrą opcją, gdyż badani chętnie wpisywali swoje koncepcje. Z racji dużej dysproporcji płci w badaniu, poniższy wykres pokazuje dane procentowe, nie ilość wskazanych odpowiedzi.

Preferowany rodzaj zajęć wśród osób zamieszkujących gminę Rzezawa:

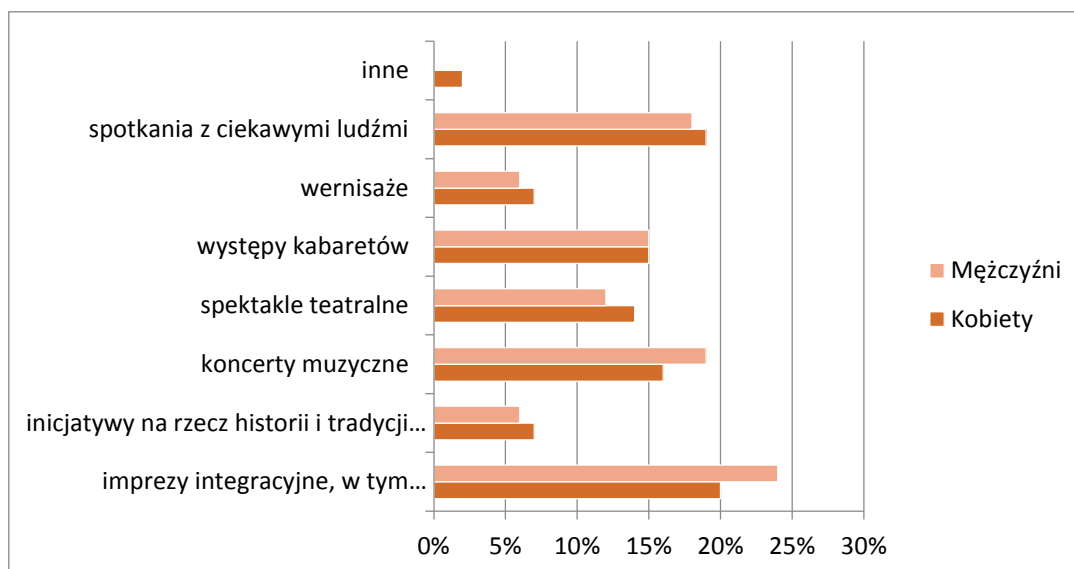

Wśród kobiet najczęściej badanych wskazało zajęcia: taneczne (64 osoby), plastyczne (62), teatralne (48), fotograficzne (47) i muzyczne (40). W ramach aktywności zaproponowanych samodzielnie, 14 pań chętnie wzięłoby udział z warsztatami kulinarnymi i cukierniczymi, 9 – w rękodzieła, 8 – w ogrodniczych. Panów najbardziej interesują zajęcia muzyczne i fotograficzne (po 8 wskazań) oraz teatralne (7 wskazań).

Preferowany rodzaj wydarzeń kulturalnych

Wydarzenia kulturalne, zwłaszcza po dwóch latach ograniczeń spowodowanych pandemią, wydają się jednymi z najbardziej wyczekiwanych i lubianych społecznie aktywności. Mieszkańcy i mieszkanki gminy Rzeszawa mieli możliwość wybrania w listy 7 typów wydarzeń, a także wypisania własnych propozycji. Z racji dużej dysproporcji płci w badaniu, poniższy wykres pokazuje dane procentowe, nie ilość wskazanych odpowiedzi

Wydarzenia kulturalne preferowane przez społeczność gminy Rzeszawa:

Jak pokazuje powyższy wykres, w kwestii preferencji wydarzeń kulturalnych mieszkańcy gminy są zgodni bez względu na płeć. Mieszkanek i mieszkańców gminy najchętniej pójdą na imprezy integrujące lokalną społeczność, zwłaszcza na wydarzenia plenerowe. Ich uwadze nie ujdą również spotkania z ciekawymi ludźmi, a koncerty muzyczne, występy kabaretów czy spektakle teatralne również mają rzeszę fanów. Najmniejszym powodzeniem w wyborze cieszą się wernisaże, często traktowane jako impreza dla elitarnych odbiorców. Wśród dodatkowych propozycji znalazły się wyjazdy turystyczno-krajoznawcze, zabawy taneczne, imprezy sportowe.

Propozycje współpracy w obszarze kultury pomiędzy lokalną społecznością a GCKCzIS

Swoje propozycję na współpracę z GCKCzIS w Rzeszawie przedstawiło 98 osób – 86 kobiet i 12 mężczyzn. W wielu przypadkach nie jest do końca określone, czy chodzi o pomoc w organizacji danego wydarzenia, czy np. o jego poprowadzenie – tak jest przede wszystkim w przypadku zajęć,

gdyż często z zainteresowań i hobby danej osoby nie wynika, że mogłaby poprowadzić z danego zakresu zajęcia, jednak nie możemy tego wykluczyć. Każdy odpowiadający mógł udzielić dowolnej liczby odpowiedzi i faktycznie, nierzadko jedna osoba proponowała współpracę przy kilku różnych pomysłach.

Odpowiedzi respondentów zostały często przyporządkowane do wspólnych kategorii – tak jest na przykład w przypadku zajęć sportowych, zajęć dla dzieci, warsztatów tanecznych czy rękodzielniczych, gdzie wymienienie każdej jednej dyscypliny raczej minęłoby się z celem niniejszych badań.

Propozycje przedsięwzięć w poszczególnych obszarach aktywności:

I. Kultura:

- spotkania z autorami książek;
- kącik dyskusyjny o książkach;
- zajęcia językowe;
- warsztaty artystyczne, plastyczne;
- tworzenie murali, graffiti;
- zajęcia fotograficzne;
- warsztaty taneczne (nowoczesny, towarzyski, ludowy);
- zajęcia muzyczne;
- warsztaty teatralne;
- warsztaty rękodzieła i szycia;
- nauka śpiewu;
- imprezy plenerowe, integracyjne;
- wydarzenia związane z kulturą ludową;
- wydarzenia teatralne;
- wieczorki filmowe;
- różne zajęcia dla dzieci;
- robotyka;
- prezentacje historyczne;
- zajęcia astronomiczne z obserwacją nieba.

II. Rzemiosło:

- kursy kulinarne i cukiernicze;
- warsztaty zdobienia tortów;
- warsztaty florystyczne;
- warsztaty dekoratorskie;
- warsztaty projektowania ogrodów.

III. Sport i rekreacja:

- imprezy sportowe, zawody;
- organizacja wycieczek i wyjazdów;
- zajęcia ruchowe i sportowe;
- zajęcia relaksacyjne dla dorosłych;

- kurs jazdy konnej;
- warsztaty wędkarskie.

IV. Inne:

- kursy informatyczne;
- akcje charytatywne;
- kursy zdrowie i uroda;
- wystawy zwierząt domowych;
- szkolenia dla młodych rolników.

Wśród powyższej listy najliczniejsze wskazania miały: warsztaty artystyczne, plastyczne – wskazało 17 osób, warsztaty taneczne – 16, warsztaty rękodzieła i szycia – 14, kursy kulinarne i cukiernicze – 21, organizacja wycieczek i wyjazdów – 14. Pozostałe propozycje miały poniżej 10 wskazań.

Gry i zabawy podczas „Powitania wiosny”, fot. archiwum GCKCziS w Rzeszawie

Podsumowanie diagnozy

Powyższe, dosyć obszerne badania, diagnozujące potencjał i kapitał kulturowy mieszkańców gminy Rzezawa, pokazują tę społeczność jako aktywną, chcącą podejmować działania i dzielić się własnymi umiejętnościami.

Badania przeprowadzono wśród różnych grup: młodzieży, dorosłych i seniorów, osób znanych jako aktywne i ludzi przypadkowych, którzy zgodzili się na wypełnienie ankiety czy zagłosowanie podczas badań terenowych. Daje to bardzo szeroki ogląd na sprawę – zarówno dla organizatora badania – Gminnego Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu w Rzezawie, jak i dla organizacji społecznych czy lokalnych liderów i działaczy.

Przepisem idealnym byłoby połączenie osób, które chcą i mogą coś zorganizować czy poprowadzić z osobami, które właśnie na takie zajęcia czy wydarzenia chciałyby uczęszczać. Kapitał społeczny mieszkańców i mieszkanki Rzezawy jest niezwykle bogaty i różnorodny w swej obfitości. To pięknie i budujące wiedzieć, że w tak stosunkowo niewielkiej, bo zaledwie 12 000 społeczności mieszkają tak utalentowani, pełni pasji i chcący się zaangażować ludzie. Rozwój kapitału społecznego to również wzrost lokalnego dobrostanu i jakości życia. Wydaje się więc, że przede wszystkim warto tę społeczność integrować, aktywizować, dawać przestrzeń do działania i okazję do spotkania, by ludzie mogliby się wzajemnie wymieniać swoimi umiejętnościami, zarażać pasjami, wspierać w rozwoju.

O aktywności lokalnej społeczności świadczą nie tylko słowa zapisane w ankietach czy pinezki przypięte do tarczy strzelniczej – o tym świadczy sama frekwencja badanych! Nierzadko najtrudniejszym zadaniem dla badacza jest znalezienie respondentów, którzy zechcą odpowiedzieć na parę pytań czy osób, które poświęcą swój czas na dłuższe spotkanie. W przypadku gminy Rzezawa udało się to znakomicie i jest to też jasny znak dla lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych, że mieszkańcy i mieszkanki tej gminy, bez względu na wiek i płeć, chcą aktywnie uczestniczyć w życiu społeczno-kulturalnym gminy, współdecydować o możliwościach spędzania wolnego czasu, dzielić się pomysłami. Współpraca z taką społecznością jest sporym wyzwaniem dla wszystkich podmiotów publicznych, prywatnych i pozarządowych, bo wysoka świadomość społeczna zwykle łączy się z wymaganiami wysokiej jakości działań, szukaniem nowatorskich rozwiązań, otwartością na niecodzienne pomysły. Warto ten trud i to wyzwanie podjąć, by nie tylko zatrzymać w gminie ludzi młodych i chcących działać, ale też żeby zapewnić rozwój i dobre życie wszystkim jej mieszkańcom – i tym najmłodszym, i tym najstarszym.

Poza szerokim wachlarzem zainteresowań i umiejętności z obszarów kultury i sportu, społeczność wszystkich sołectw Rzezawy jest chętna do pomocy – zarówno przy wydarzeniach społeczno-kulturalnych, jak i przy akcjach dobroczynnych i charytatywnych, podczas typowych działań non-profit. Zdaje się, że zwłaszcza młodzież – zarówno ta młodsza, jak i ta nieco starsza, jest skupiona właśnie na tej dobroczynności – przebrzmiało to zarówno w ankietach, jak i podczas world cafe.

Potrzebą podkreślaną niemal w każdym z poszczególnych badań są wydarzenia plenerowe – od pikników i imprez, kin pod chmurką, gier terenowych i podwórkowych gier i zabaw, po ogniska, grille oraz wycieczki turystyczno-krajoznawcze. Warto wykorzystać nadchodzący sezon na właśnie

taką aktywność – nie tylko z racji korzystnej pory roku, ale też z powodu pierwszego od ponad dwóch lat, w miarę bezpiecznego epidemicznie czasu.

Powyższe wyniki badań mają za zadanie nie tylko dać realną wiedzę do pracy instytucjom czy organizacjom społecznym, ale też zachęcić pojedyncze osoby, które jeszcze niczego same nie zorganizowały czy nie poprowadziły do tego, aby spróbowały! Jak widać, mogą liczyć na wsparcie sąsiadów, znajomych i nieznajomych oraz Gminnego Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu w Rzezawie. Cenną informacją jest też nie tylko to, co interesuje poszczególne grupy odbiorców, ale to, że ci odbiorcy myślą w wielu kwestiach podobnie i mają wspólne obszary zainteresowań i umiejętności. To sprawia, że chcąc zorganizować warsztaty florystyczne, piknik sąsiedzki czy zajęcia dla dzieci wiadomo, że jest jeszcze co najmniej kilka osób, które chętnie się w przygotowania włączą, bo – najprościej mówiąc, marzą o tym same, co my! Doskonałym łącznikiem w tej sprawie może być nie tylko lokalna społeczność, sołtysi poszczególnych sołectw, KGW czy OSP, ale również właśnie GCKCziS, które posiada często jeszcze bardziej szczegółowe dane odnośnie badań, nie przedstawione w tym raporcie (np. w którym sołectwie mieszkają osoby mające pasje florystyczne, które poetki wymieniono w gronie osób z pasją, w jakim wieku panowie chcieliby wspólnie wędkować?).

Jako organizatorzy badań i zespół badawczy mamy nadzieję, że poniższe, płynące z wyników badań rekomendacje będą przydatne zarówno dla osób czy grup chcących zgłosić swój pomysł do konkursu na najciekawsze pomysły społeczno-kulturalne w gminie Rzezawa, ale również dla wszystkich organizatorów życia społeczno-kulturalnego na tym terenie.

Rekomendacje dla organizatorek i organizatorów wydarzeń społeczno-kulturalnych:

- podczas organizacji jakichkolwiek wydarzeń warto pamiętać o tym, kiedy nasi potencjalni odbiorcy mają czas, aby w nich uczestniczyć – preferowane terminy to weekendy, zwłaszcza niedzielne popołudnia, chyba że inicjatywy kierujemy do rodziców z dziećmi lub rodziców, którzy mają zapewnioną opiekę nad dziećmi i nieco wolnego czasu w ciągu dnia!
- być może zapewnienie opieki dla dzieci, animacji czy innych atrakcji na czas realizowania propozycji dla dorosłych, umożliwi sporej grupie osób, zwłaszcza kobiet, uczestnictwo w życiu społeczno-kulturalnym gminy i samorządów;
- inicjatywy oparte o rodzinne, aktywne spędzanie czasu na dworze, podczas których mieszkańcy i mieszkanki będą mogli poznać nie tylko piękno gminnych krajobrazów, ale też lokalne dziedzictwo historyczno-kulturalne, np. wycieczki rowerowe z przewodnikiem po historycznych miejscach, tematyczne gry terenowe, pikniki połączone z warsztatami rękodzielniczymi czy artystycznymi itp.;
- aktywności na „Ryneczku”, dedykowane osobom lubiącym spędzać wolny czas w spokojnej, sprzyjającej wypoczynkowi i wyciszeniu atmosferze: leżakowa strefa kultury, kameralne koncerty, projekcje filmowe, kameralne warsztaty artystyczne i rękodzielnicze, spotkania z ciekawymi ludźmi;
- młodzież, która przez ostatnie dwa lata miała bardzo ograniczony kontakt z rówieśnikami, potrzebuje spotkań integracyjnych, pikników, wydarzeń podczas których może się ze sobą poznać w sympatycznej atmosferze; młodzi ludzie chętnie poznają też pasje i talenty swoich rówieśników: muzyczne, taneczne, plastyczne, teatralne i inne;
- organizacja inicjatyw integracyjnych, odbywających się w niezobowiązującej, „luźnej” atmosferze kierowanych do osób, które mieszkają na terenie gminy, ale pracują poza nią, często w miejscach bardzo obciążających psychicznie;
- zarówno młodzież, jak i dorośli w każdym wieku dostrzegają siłę wolontariatu i chętnie włączają się czy zorganizują akcje charytatywne, pomogą też sąsiadom i sąsiadkom w realizacji ich pomysłów.